
	<p>Списание ЕПОХИ Издание на Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</p> <p>Journal EPOCHI [EPOCHS] Edition of the Department of History of “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo</p>		<p>Том / Volume XXVII (2019). Книжка / Issue 1</p>
---	---	--	--

СПИСАНИЕ „ЕПОХИ“ КАТО ИДЕЕН И ОРГАНИЗАЦИОНЕН СТОЖЕР НА НАУЧНИЯ ЖИВОТ В ИСТОРИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ

ТЮТЮНДЖИЕВ, И., КЪНЕВ, Н., ЙОРДАНОВ, С.

EPOCHI [EPOCHS] SCHOLARLY JOURNAL AS AN IDEOLOGICAL AND ORGANIZATIONAL PILLAR OF THE FACULTY OF HISTORY'S SCHOLARLY LIFE

TYUTYUNDJIEV, I., KANEV, N., YORDANOV, S.

Abstract: *The article examines briefly the role of “Epoхи” journal as an ideological and organizational pillar of the Faculty of History’s scholarly life from the journal’s foundation in 1993 up to now. As proof of the right direction of the journal’s editorial policy, it has been recognized over the last few years both among the general reading public – the materials from different issues of “Epoхи” have been downloaded over 75 000 times from its electronic archive, and by its joining for reference and indexing in several authoritative international networks such as ERIH Plus, CEEOL and Google Scholar.*

Списание „Епохи“ възниква през 1993 г. по инициатива на проф. д.и.н. Йордан Андреев, а идеята за името на списанието принадлежи на младия тогава Георги Атанасов, по-късно професор, д.и.н., и дългогодишен директор на Регионалния исторически музей в Силистра. Първоначалното намерение е да се създаде научно-популярно издание, което да пропагандира в достъпен вид постиженията на историческата наука. Решено е статиите да се публикуват със силно редуциран научен апарат, за да не се затруднява широкият читател. Много скоро обаче списанието приема обичайния вид на научно издание.

Списание „Епохи“ се издава в относително ограничен тираж с различна периодичност, от една до четири книжки годишно, в зависимост от броя на постъпилите материали. Първоначално е замислено с периодичност от 4 книжки, но през годините периодичността варира. Списанието излиза сравнително редовно, с изключение на годините 1999, 2001, 2002, 2005, 2009, 2010, когато не е издаден нито един брой и съответните томове 7, 9, 10, 13, 17, 18 не са публикувани, и така в периодичността са допуснати празноти. Освен тези липси новоизбраната през 2015 г. редакционна колегия се сблъска и с липсващите книжки за 2015, както и книжка 1 за 2014 г. (при издадена книжка 2 за същата година). От 2016 г. списанието излиза в голям формат в две книжки годишно, като пропуснатата годишнина за 2015 г. е издадена впоследствие по модела на списанието, следван от 2016 г. насетне, докато книжка 1 за 2014 година е допълнително издадена по стария модел на списанието.

Списанието е оформено с три дизайнерски решения, като първото е следвано от 1993 до 2011 г., второто, след проведен конкурс, е следвано от 2011 до 2014 г., а книжките от 2015 досега са с обновен дизайн, осъществен по идея на Ст. Йорданов с участието на Иван Тютюнджиев, Н.

Кънев, Анна Благоева и Иван Иванов. В художественото оформление на списанието след 2015 г. на задната корица бе прибавена илюстрация – фотос или картина с историческо съдържание, което прави всеки от броевете уникален, без да се променя цялостният облик на неговия дизайн. От 2018 г. бе постигнато и прецизиране на илюстративния материал към статиите благодарение повишения технологичен капацитет на университетското издателство – вече има и книжка, в която илюстрациите са отпечатани цветни.

Новият облик на списанието е съпроводен и от значително увеличаване обема на изданието, благодарение на което то се превърна в печатен орган на Историческия факултет, който предоставя значителна печатна площ на своите автори.

През 2015 г. е избран нов главен редактор – проф. д.и.н. Иван Тютюнджиев – и нов редакционен екип на списание „Епохи“, които си поставиха амбициозната задача да приведат изданието към изискванията за кандидатстване в авторитетни международни мрежи за индексирание и реферирание. Бе приет нов статут на списанието, етични правила, изисквания за оформлението на материалите и за процеса на рецензиране. С оглед на новата редакционна политика се пристъпи към разширяване на състава на редакционната колегия и превръщането ѝ в международна. В настоящия момент редакционната колегия се състои от 15 авторитетни учени от страната и чужбина (Франция, Русия, Полша, Австралия, Гърция и Исландия), като външните членове на редколегията, 7 на брой, са почти половината от нейния състав.

Издателският процес премина през два етапа. През първия етап (до 2014 г. включително) постъпилите материали се рецензираха явно от редакционната колегия, а резултатите са отразявани в протоколи от заседанията на редколегията.

Във втория етап, след 2015 г., се премина към двойно сляпо рецензиране, извършвано от анонимни рецензенти, в по-голямата си част външни и формиращи борд на рецензентите. Изискванията към представените материали отговарят на високите критерии на световните стандарти за научни издания в областта на хуманитаристиката.

От 2015 г. периодичността на списанието е сведена до 2 книжки годишно, като от 2016 г. насетне съобразно международните изисквания книжките излизаха задължително в рамките на съответното полугодие. Независимо от намаления брой на книжките в един годишен том, благодарение на увеличения обем на книжките (като брой страници) и по-големия формат на всяка книжка като размер, печатната площ, предоставяна от списанието, на практика нарасна значително.

Състоянието на книжния архив на списанието е незадоволително поради неговото системно неподдръжане през почти целия четвъртвековен период. Екземпляри от отделни броеве, предоставени от издателството на редколегията, не са съхранявани в подходящи условия, в резултат от което немалък брой от по-ранните годишнини е похабен или напълно липсва. Доста по-добро е състоянието на електронния архив на списанието, чието изготвяне започна през 2016 г. Към настоящия момент на електронната страница на списание „Епохи“ са качени всички броеве, издадени до момента, с изключение на книжка 1–2 за 1999 г., чието качване предстои в най-скоро време. С качването на тази книжка на практика ще приключи най-важната част от изготвянето на функциониращ електронен архив на списанието. Изготвянето на електронния архив е пример за доброто взаимодействие между настоящата редакционна колегия и екипа на издателството на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Дигитализацията на списанието започна със създаването на самостоятелна електронна платформа, което беше обезпечено – за заплащане на хостинг и за изработване и поддръжане на платформата – с лични парични дарения от страна на колегите Иван Тютюнджиев, Николай Кънев, Момчил Младенов, Николай Хрисимов, Пламен Павлов, Стефан Йорданов.

Няколко думи и за проблема с издателския облик, следван от списанието, т.е. оформлението на външния вид, рубриците в изданието, оформлението на съдържанието, оформлението на цитирането, следваните стандарти.

Поддържаните рубрики в списанието след 2016 г. са основно три: Студии, Статии и съобщения и Рецензии, отзиви, книгопис. При случай се прибавят и рубриците: Редакционни, Ad Gloriam и In memorem. Когато е необходимо, рубриката Статии и съобщения се подразделя на Общ раздел и на тематичен/тематични раздел/и. Материалите, публикувани в двете основни рубрики, Студии и Статии и съобщения, задължително се представят и от чуждоезиково резюме. Тематични рубрики са използвани само в двете книжки за 2015 г., съдържащи материалите, представени в редакционната колегия в чест на 60-годишнината на доц. Иван Лазаров. Няколко от издадените броеве на списанието са тематични – главно във връзка с отбелязване на годишнини – освен на доц. Иван Лазаров, също и на проф. Мария Иванова, проф. Златозара Гочева и др. Като цяло списанието няма практиката да поддържа издаването на броеве по предварително зададена тематика, което има и своите минуси, и своите плюсове. От 2016 г. насетне се въведе и практиката наши юбилеари да бъдат представени с биобиблиографии в рубриката Рецензии, отзиви, книгопис. Досега в нея са представени четирима автори: Стела Монева, Красимира Мутафова, Стефан Анчев, Стефан Йорданов.

Що се отнася до издателския стандарт в системата на цитиране, в списание „Епохи“ се въприе световната практика всяко списание да следва не стандарт – това е чиновнически, според нас неуместен термин – а собствен облик в системата на цитиране. Това обаче не означава, че се тръгна към волунтаризъм, дори напротив. В световната практика има примери за уеднаквяване на системата на цитиране във всички научни издания (като например бившия Съветски съюз), но в западноевропейските и американските издания са следвани оформяния на цитирането по три или четири различни варианта. Беше избрано цитирането чрез кратко библиографско описание в скоби вътре в текста – в това число и в текста на пояснителните бележки, понякога наричано Оксфордска система на цитиране, което има свои варианти в различните списания. При системата на цитиране, приета в списанието, водещ беше стремежът да се избягват всякакви форми на волунтаризъм, свързани с нарушаване на единството в такива негови параметри като прецизност и яснота в цитирането, точност на препратките в цитирането, спазване облика на цитиране в списанието. За съжаление, някои от постъпващите материали бяха далеч от тези важни изисквания в системата на цитиране. Екипът на списание „Епохи“ след 2015 г. въведе изисквания за оформянето на библиографското описание при цитирането, които бяха публикувани в последното издание на Българския правописен речник без промени, тъй като това е препоръчителната и съобразена с българските езикови особености система, която предлага на българската общественост и на научната общност Институтът по български език на БАН. Допълнителен аргумент да бъде предпочетена т.нар. Оксфордска система беше обстоятелството, че традиционното цитиране чрез индекси, преpraщащи към библиографските описания на цитираните библиографски единици и поясненията към тях, изнесени под линия или след текста – традиционно наричани бележки – означаваше да бъде дублирано описанието на библиографските единици в изисквания списък с транслитерация на цитираните заглавия, което щеше да увеличи значително обема. Приетата система на цитиране в списанието се оказва по-ползотворна и с оглед на увеличаването на текстовата част на всяка публикация.

Списание „Епохи“ е официално издание на Историческия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Съобразно своя статут списание „Епохи“ има основна цел да допринася за научното развитие в областта на историческото познание, като в същото време е стожер на спазването на общоприетите и според нас задължителни за науката етични правила и критерии. Във връзка с това редакционната колегия на списанието се е ангажира с ясна политика на придържане към установени етични принципи и норми, отнасящи се до ангажираните към издаването на сп. „Епохи“ страни: автори, рецензенти, гл. редактор и редакционна колегия, издател. То е предназначено за широк кръг читатели – научни работници, преподаватели, студенти и всички, изкушени от историческите и географски познания. Политиката на списанието е то да бъде отворено към всички колеги от Историческия факултет и

другите факултети на Великотърновския университет, както и, разбира се, към университети и научни звена от България и чужбина. То е готово да бъде трибуна за дискусии и обмен на научни идеи и резултати.

Като израз на тази редакционна политика се пристъпи особено през последните няколко години към разширяване кръга на авторите, включително чрез привличане на автори от чужбина. Заедно с анонимното рецензиране тази политика се превърна в гаранция за по-високо качество на публикуваните материали, които вече се съизмерват с международните научно-публикационни стандарти. Смело можем да кажем, че списание „Епохи“ се утвърди като авторитетна, включително и международна, трибуна в областта на историческата наука и другите научни области, преподавани в Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. От началото на мандата на сегашната редакционна колегия до момента средно на брой 20 процента от материалите са на чуждестранни автори, а тенденцията е този процент непрекъснато да се увеличава, като в последната издадена до момента книжка – брой 1 за 2018 г., той е над 47 процента. Чуждестранните автори през този период са от следните държави: САЩ, Русия, Канада, Франция, Полша, Армения, Македония, Казахстан, Сърбия и Украйна. Процентно най-много са чуждите автори от Полша и Украйна. Персонален принос към разширяване кръга на авторите, публикували в списанието, имат Иван Тютюнджиев, Милко Палангурски, Пламен Павлов, Стефан Йорданов, Николай Хрисимов, както и двама чуждестранни „фенове“ на списанието – Александър Узелац и Кирил Маринов. Обичайно при подготовката на всяка нова книжка за печат проблемно се оказва подсигуриването на рецензионни и книгописни материали, което е разбираемо, тъй като изготвянето на рецензии е трудна и отговорна работа. С течение на времето тази рубрика започна да се обезпечава с достатъчно материали, като желателно е да се активизира изготвянето на материали от такъв род, от каквито несъмнено има голяма нужда, като призивът е те да избягват формализма и да стават все по-съдържателни. В рамките на тази рубрика беше публикуван и един остро дискуссионен материал, което е от значение – списанието трябва все по-често да следва тенденцията за публикуване на оперативна, но обективна критика, а не само на осведомителна рецензионна дейност.

Доказателство за вярната посока в редакционната политика на списанието е признанието, което то получи през последните години, както от широката читателска аудитория – материалите от различните броеве на „Епохи“ са теглени над 75 000 пъти от неговия електронен архив, така и от включването му за рефериране и индексирание в няколко авторитетни международни мрежи, между които ERIH Plus, CEEOL и Google Scholar. Обичайно тегленията от публикуваните материали в книжките започват от няколко десетки, за да стигнат след време до няколко стотици, а имаме вече и „хилядници“ по броя на тегленията.

През изтеклия четвърт век списание „Епохи“ се утвърди като авторитетна научна и академична трибуна, която широката аудитория свързва с Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и която се радва на заслужен читателски интерес. С гордост можем да посочим мнението на колегите от останалите университети и научни организации в страната, които нееднократно са заявявали, че „Епохи“ е списание със собствен облик и значима научна тежест.